

maksamaan paperi ruplan.

Antti: Noh! jopa tämä ruiskapan hinnasta ylemmäks nousee, vaikka sanotaan muutamassa Karjalan pitäjässä ruiskapan ruplankin maksaneen, jos tosi lienee.

Jussi: Maamiehen Ystävä sanoi minulle, että moni emäntä, isännän tietämätä, marjoihinkin tuhlaa monet ruiskapat kesässä, ja kuin Urkuja alkasi hankkia, ehkä nuo emännätkin lapsinensa poimisivat marjoja, niin säästysi aivan pian jyväkappa ja kaksikin.

Antti: Kylläpä taitaa tosi olla. Mutta josko vielä näin saataisiinkin Urkuja, niin tulisi kuitenkin uusi kapanmaksu Urkujen Soittajan palkaksi ja siitä olis suurempi rasitus seurakunnalle.

10

Jussi: Jopa Maamiehen Ystävä tähänkin keinon keksi. Monella lukkarilla sanotaan olevan kaheksankymmenen tynnyrin palkka ja enemminkin. Tämmöisellä palkalla saisi kyllä lukkarin, joka saattaa Urkujakin soittaa, niin eipä kapanmaksuun lähtiissä tarvittisi olla isompi säkki kuin ennenkään.

Antti: Aivan oivalliset ovat nuo tuumat, enkä niitä nyt enää tyhjiksi saata sanoa. Lähetetäänpä ensi pyhänä Rovastin puheelle, pyytämään kirkkokokousta tässä asiassa.

Jussi: Lähetään vaan; mutta puhutaan ensin lautamiehelle ja muille naapureille, etteivät sitte rupea riitelemään, kuin asiata kirkossa keskustellaan.

20

Antti: Saattaapa hyvä olla. Vaan koska tuolla Maamiehen Ystäväällä on tämmöistä visautta, eiköhän ruvettaisi sitä ostamaan, kosk'ei tuo maksa muuta kuin hopiaruplan vuosikauvessa.

Jussi: Kyllä minä tähän tuumaan taivun, ja saahaan se toimeen kuin Rovastin puheelle mennään.

48 ERINÄISTEN RIISTAIN KASVANNOSTA JA ELATUSAINEESTA.

30

Maamiehen Ystävä n:o 7 17.11 1844

Ei tuota outo uskoi, kuinka paljon oppineet ja taitavat miehet jo ovat maanviljelemisessäkin koittaneet, ja kuinka paljon hyötyä tästä jo on ollut niille maakunnille, joissa maanviljeleminen tarkemmasti harjoitetaan kuin meidän maassamme. Löytyy muissa maissa paljon miehiä, jotka tarkasti lukevat, mittaavat ja punnittevat sekä sonnan, jonka pellolle panevat, että kylvönsä ja saliinsa, ja näin muodoin oppivat ittekullakin viljalle hyvä ja hyödyllinen on. Mutta ei vielä tähänkään tyy oikeen ahkera maanviljeliä. Vieläpä on opittu eroittamaan jokaisesta viljasta, mikä verta heistä ihmisiä ja eläviä syöttää, ja mikä aivan lihottamata taas mahasta ulos menee.

40

Niin on esimerkiksi tultu tietämään, kuinka paljon elatusta löytyy potaateissa, kupukaalissa, nauriissa ja juuriskoissa. Näistä ovat muka potaatit kaikkeen paraat elatuksen puojesta ja nauriit kaikkeen huonommat. Erotuksen heidän välillä mahtaa seuravaisesta arvata. Jos olisi niin monta sataa leiviskää potaatia, että näistä eläisivät 63 henkiä, niin ei saataisi samasta verrasta nauriita elää enemmän kuin 14 henkiä.

50

Näin:

potaatista 63 henkiä
kupukaalista 42 –
juuriskoista 16 –

nauriista 14 - .

Vielä se tietään, mitä erinäistä ainetta tämä elatus jokaisessa viljan laussa on. Niin esimerkiksi potaatissa niin kuin myös ohrassa löytyy paljon sokurin ainetta, jonka kyllä havaitsee, kuin näistä viinaa polttaa taikka ohrasta olutta tekee. Sillä mistä he muutoin tulisi makiaksi. Muissa viljoissa on taas enemmän muita aineita.

10 Tästä nyt tulee, että muutama riista enemmän maata uuvuttaa, muutama vähemmän. Jos muka viljassa löytyy monenlaista elatuksen ainetta, niin se myös kasvatessaan ottaa enemmän voimaa maasta, niin että, jos tämän perästä sitä samaa riistaa taikka jotakin muuta kylvää, niin on maas jokaisesta elatuksen aineesta puutos. Mutta kuin vaan yhtä taikka toista ainetta on viljaan tarpeellinen, niin muut ovat vielä tallella maassa, ja tässä kasvaa vielä hyvästi semmoisia riistoja, jotka paraiten tarvittevat näitä jäännöksiä aineita kasvantoonsa. Niin tekevät potaatit, jotka monenlaisia aineita sisällänsä pitävät, maan laihaksi, ettei siinä sonnittamata taho muuta riistaa kasvaa. Mutta kuin nauriita ja juuriskoita pellossa kasvattaa, niin ei siitä näy maa paljon huolivan-kaan, ja ohra taikka kaura kasva tulevana kesänä aivan hyvin samassa pellossa ilman sonnittamatakin.

20 Tästä se nyt tulee, että niin hyödyllinen on semmonen maanviljeleminen, että vurotellen kylvetään jyviä ja muita riistoja, taikka ihmisen elatukseksi niinkuin nauriit ja juriskaat, taikka elävilleen niinkuin apilaheinää ja monta muuta ulkomaan heinää, jotka myös meidänkin maassa hyvästi onnistuvat. Kuin niin maata viljelee, niin ei ollenkaan tarvita kesäntöpeltoa pitää, mutta saa ehtimiseen peltoa viljellä. Ja sen asian kyllä pian ymmärtääkin. Sillä se on tiettävä, että jos yksi vilja vaati esimerkiksi sokurin aineita, ja samaan peltoon sitten kylvetään jotakin riista, joka muuta laatua elatuksen ainetta vaatii, niin ennättää tämän kasvaissa maa levätä siitä sokurin aineen puutoksesta, ja läätä 30 ainetta taas tulevana vuonna kyllä pellossa löytyy. Vielä tänlaisesta maanviljelemisestä on se hyöty, että pellot paremmin pysyvät puhtaina, eikä ennätä kaikenlainen liika ruoho ruveta kasvamaan.

Puhutaan vielä toisti enemmän tästä asiasta.

49 RUOTTIN KUNINKAASTA.

Maamiehen Ystävä n:o 7 17. II 1844

40 Nykyisistä haltioista Europan valtakunnissa on Ruottin kuningas kaikkein vanhin, sillä hän on syntynyt vuonna 1764, ja on siis 80 vuoden vanhana. Hallituksessa on hän ollut 26 vuotta, ja on nimeltä *Carl neljästoistakymmenes Johan*.

50 Tämän mainion Kuninkaan isä oli pikkuinen virkamies Frankriikissä, ja Drottningi, hänen puolisonsa, on kauppiamiehen tytär samasta maasta. Nuorena hän lähti sotamieheksi ja oli urhoollinen isänmaansa vihollisia vastaan tappelemaan. Niin hän ensinkin pääsi Upseriiksi, ja ei ollutkaan tästä paljon aikaa, ennenkuin hän tuli Kenraliksi ja oli mita paraita miehiä koko Frankriikan maassa. Näinä aikoina oli siellä Bonaparti Keisarina ja piti tätä Kenralia, joka silloin kututtiin *Bernadotti*, suuressa arvossa.

Mutta aina parempi se taisi olle hänenki mielestään, että itte olla oma herransa. Niin tapahtui, että Ruottin Kuninkaan Gustaf Adolfin, jonka hallituksen alla viimeinen sota oli ja Suomenmaalle tuli ero Ruottin valtakunnasta, täyty jättää valtansa isänsä veljelle Carl kol-